

Balla Péter

Lekció: Kol 1,9-14

Textus: Kol 1,9

Kedves Testvérek!

Nem sokkal ezelőtt egy ökumenikus lelkipásztori közösségben ezzel a szakasszal foglalkoztunk együtt, s arra gondoltam, hogy a teológus-, vallásanár-diák és oktatói közösségünkhöz ugyanolyan érvénnyel szól, mint abban a közösségben, ahol lelkipásztorokkal sok felekezetből együtt az Igét tanulmányoztuk. Azért tartom minket is megszólítónak, mert egy olyan szakaszt olvastunk fel, ahol Pál apostol egy gyülekezetért imádkozik. Az egyik kedves Igém a Kolossé levél végéről az a mondat, amelyben az apostol kéri, hogy ezt a levelet egy másik gyülekezetben is olvassák fel. Azaz, ebből a levélből azt is tudjuk, hogy az apostol az imádságát így egy másik gyülekezetért is elmondta. Számunkra ez a kanonikus Szentírás része, ezért én úgy olvasom, hogy az apostol minden kor keresztyéneiért imádkozott így, és arra is tanít, hogy mi hogyan nézzünk egymásra, és majd egykoron a szolgálati helyünkön arra a közösségre, amelybe Istenünk állít. Mit kér az apostol a keresztyén gyülekezet számára Istentől?

E hosszabb szakasz szinte minden mondata egy nagy kérdés, de az időre való tekintettel én most csak néhány gondolatot emelek ki belőle, és a Testvérek majd csendességükben újra elolvasva más-más kincseket is hangsúlyosnak találhatnak a most felolvasott szakaszban.

I.

Az első, amit kiemelek: az apostol *az Isten akaratával betöltekezést* kéri az ő szerettei, a gyülekezetek számára. Hogy jelenik meg számunkra Isten akarata? A reformáció népe tagjaiként mi így látjuk: a keresztyén gyülekezet első renden *Isten írott Igéjében találja meg az Ő akaratát*. Azért, mert az írott Ige az Ő kijelentéséről és kijelentésének központjáról, Jézus Krisztusról szól, akár előre- akár visszamutatva Őreá. Kétezer és annál is több éves Igék ezek, és mégis Istennek a jelenünkre vonatkozó akarataként olvassuk őket. A kegyességek különbözőek. Van, aki azzal indítja a napot, hogy ilyen kérdéssel áll Isten elé: mit akarsz, hogy cselekedjem? És egy-egy bibliai szakasz elolvasásával kezdi a napot. Van, aki inkább este, visszatekintve és a nap lezárásaként egy Igével, imádsággal zárja a napot, a

zsoltáros vallomásával: *„Békességben fekszem le és legott elaluszom; mert te, Uram, egyedül adsz nékem bátorságos lakozást”* (Zsolt 4,9). A „mikor” és a „hogyan” is nagyon sokféle lehet. Azonban mindannyiunkat jellemezzon az, hogy mi nem csupán tananyagként olvassuk a kétezer éves Igét, hanem Isten akaratát keressük bennük. Isten Igéje megszólal a mindennapjainkban, megszólít bennünket, és megismerjük belőle az Ő ma is, számunkra is érvényes akaratát. Nyilván vannak olyan mai helyzetek, amelyeket nem ismerhetett Pál apostol, amikor leírta a Kolossé levelet – és többi levelét. Mégis azzal az igénnyel olvassuk az Igét, hogy megértjük belőle a mi helyzetünkre, a mára nézve Isten akaratát. Hadd mondjam személyes vallomásként, hogy én így olvasom a Szentírást: keresem az első elhangzása értelmét – volt egy szerzői szándék, voltak első címzettek –, és ezzel a kérdéssel is olvasom: Uram, mit akarsz, hogy ma cselekedjem írott Igéd alapján? Ne adjuk fel a nagyon jól ismert, sokszor fejből, kötelezően megtanult Igéknél is ezt az igényünket, hogy a mindennapjainkban Isten akaratának üzenetét hordozzák számunkra.

II.

Mindez nem csupán elméleti ismerete Isten akaratának, hanem az életvitelünket is meghatározó ismeret – az apostol ezekkel a szavakkal utal erre: *„hogy járjatok méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére”* (10. v.). Nagyon nagy igény ez. Teológiánkon régi szokás, hogy bűnvalló imádságot mondunk exhortációs istentiszteletünk elején. Nagyon találó ez, mert ki az közülünk, aki hétről-hétre, csütörtökről-csütörtökre ne találná magát alkalmatlannak arra, hogy az Úrhoz méltóan járjon, „teljes tetszésére”. Pedig az apostol ezt kéri a kolosséiak számára Istentől egy imádságban. Ez a több versből álló szakasz, amit felolvastam lekciónként, egy magával sodró, hatalmas imádság. Urunknak „tetszésére járni”, az Ő tetszésére élni kettő dolgot is jelent. Az egyik: hogy Ő maga segít, ihlet, Lelkével vezet, hogy felismert akaratát végbe is vigyük. Azzal a kifejezéssel utal erre az apostol, hogy *„minden jó cselekedettel gyümölcsöt teremvén”* (10. v.). Ez teljességgel az Ő kegyelme, de az Ő erejével megvalósulhat az életünkben, hogy az Ő tetszésére élünk – Lelke vezetése, ihletése által. Isten előre elkészíti megváltott gyermekei számára a „jó cselekedeteket”, hogy azokban járjanak (Ef 2,10). De az is az Ő „tetszése”, hogy amikor nem tudunk így élni, akkor bűnbánatot gyakorlunk, és kegyelmét kérjük. Az „méltó” az Úr asztalához, aki méltatlanságát átérezve jön Hozzá (1Kor 11,27-29). Ezért ez a „tetszés” nem egyfajta maximalizmus, és nem is a hibátlanság tökéletessége, hanem

az Ő kegyelmének segítségül hívása, hogy erejével betöltsük akaratát; amiben pedig nem tudtuk betölteni, azt megbánjuk, és kegyelmére bízunk. Ekkor tetszik életünk az Úrnak. Az Őneki tetsző életre négy fontos szóval utal még e szakaszban az apostol. Most a revideált Károli fordításból idézem, mert ez nyelvtanában közelebb maradt a görög nyelvhez, és jelzi azt, hogy mi tartozik egy láncolatba. Ezekben a ma már nem nagyon használt „-ván”, „-vén” végű kifejezésekben, participiumok láncolatában jelöli meg az apostol, hogy milyen élet az Úrnak tetszésére élt élet. Ezért még ezt a négy kifejezést vegyük sorra testvéri körünkben.

III.

Egymással összefüggő két tulajdonság a keresztyén ember életében az, amire az apostol e kifejezésekkel utal: *„gyümölcsöt teremvén, ... növekedvén”*. Pál ritkán idéz Jézustól tanult, az evangéliumokból ismert mondásokat, „logionokat”. Mégis úgy látom, hogy minden tanítása megfeleltethető valamilyen jézusi mondásnak. Egység van Pál apostol tanítása és az Úr Jézus tanítása között. Jézus is szólt a gyümölcstermés szükségességéről (pl. Mt 7,16-20; 13,8; Jn 15,1-8). Azt jelentik e kifejezések számomra, hogy a keresztyén életben nem lehet a célunk csupán a „szinten tartás”. Hogyha az eddigiekkel megelégszünk, és úgy akarunk maradni, akkor az önmagában nem lesz elegendő, nem lesz az Úrnak tetszésére – ezt üzeni a talentumok példázata is (Mt 25,14-30). A családi életből vett képpel: ahogy a születés is csak elindítja a kicsiny gyermek életét, és a gyermeknek növekednie kell, úgy az van Istennek tetszésére, hogyha a mi lelki életünk is napról-napra növekszik és gyümölcsöt terem. A mi Urunk Jézusról ezt jegyezte fel Lukács evangélista a gyermekség-történetek végén: *„Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben”* (Lk 2,52).

A harmadik ilyen kifejezés – a *„gyümölcsöt teremvén”* és a *„növekedvén”* után – a *„megerősítettvén”* (Kol 1,11). Az apostolnak ugyanebben a levelében az erőre, a hatalomra utaló kifejezések több görög szóval is szerepelnek. Egyes kutatók azt mondják, hogy ezek lehetnek halmozások, rokon értelmű kifejezések. Én másokkal együtt úgy látom, hogy csupán a retorika kedvéért nem tenné ezt az apostol. Lehet valamilyen jelentésbeli többlet akkor, hogyha Pál hasonló értelmű szavakat többször is használ. Én úgy látom, arra akarja felhívni a figyelmet, hogy nem magunkban vagyunk erősek. *„Minden erővel megerősítettvén az Ő dicsőségének hatalma szerint”* – mondja az apostol itt a 11. versben. Ez a magam kicsinységét juttatja eszembe; erről vall Pál egy másik levelében, Krisztus erejére, nagyságára

mutatva: „amikor erőtelen vagyok, akkor vagyok erős” (2Kor 12,10). Nem a magam erejére épül az életemben a növekedés, a gyümölcstermés, hanem az erőt adó Úr hatalmára.

A negyedik participium, amely a keresztyén ember Istennek tetsző életét jellemzi: „hálákat adván” az Atyának (12. v.). A hálaadás motívuma megjelent már a levél elején is (3. v.); a hosszú bevezető részt itt szintén ezzel zárja az apostol. Mintha azt üzenné, hogy minden dolgunknak a hálaadás légkörében kell végbemennie. A fájdalomainknak, a szomorúságainknak is, mert még abban sem lehet megállnunk, ott is növekednünk kell az erő elkérésében, a bűnbocsánat elkérésében, és végül a szabadulás átélésében is. De aki az örömeit és a fájdalmait is az Úr Isten elé viszi, az végül is – mint itt a szakasz végén – mindig lát okot a hálaadásra. Nézzétek, hogy kinek adhatunk hálát: Istennek mint „Atyának” – újra a családból vett képpel. Ennyire közel kerülhetünk Hozzá, a Teremtőhöz, a Mindenhatóhoz. Amikor Jézus megtanította tanítványainak – nekünk is – a Miatyánkot, az első, amire felhatalmazott minket az imádság elején nem más, mint hogy ugyanúgy szólíthatjuk meg Istent, amilyen kapcsolatban Ő van Istennel: „Mi Atyánk”. Van olyan értelem, amely azt jelzi, hogy Jézus egyetlenszerűen Fia az Atyának. Erre az egyetlenszerűségre utal a szakasz utolsó néhány szava: „Aki megszabadított minket..., Kiben van a mi váltságunk az Ő vére által” (Kol 1,13-14), tehát a megváltás értelmében Jézus egyetlenszerű Fiú. De a megváltottak is Isten gyermekeivé válnak, „hálákat adván az Atyának” (12. v.). Az apostoli Ige nem csak a kétezer évvel ezelőtti gyülekezet számára volt érvényes, hanem minden kor minden gyülekezetének üzen. Értünk is imádkozott az apostol, de imádkozzunk mi is így egymásért és a majdan ránk bízandókért is: gyülekezetért, osztályért egyaránt. Legyen ez az imádságunk tárgya, kérjük Istentől magunk számára és szeretteink számára is, hogy az Ő akaratát ismerjük meg nap mint nap az írott Igében, és tudjuk alkalmazni a mindennapjainkra, mai életünkre. Fogadjuk el, hogy ez nem csupán tudás, nem csak elmélet, hanem az életben jelenik meg: az „Úr tetszésére” élt életben. Az Őneki tetsző életet jellemzi a gyümölcstermés és növekedés, az Ő erejével megerősíttetés és a mindenkor – még a nehézségek után is – elmondott hálaadás. Így, Atyánkként szólítjuk meg Őt a liturgikus közösségben majd ma is, amikor együtt el fogjuk mondani az Úr Jézustól tanult imádságot. Így legyen! Ámen!